

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลร้องกวาง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

Public participation in the development plan Rong Kwang Subdistrict Municipality Rong Kwang District, Phrae Province

พระมหาสมบัติ มุลศิริ* เพชรรัตน์ เอื้ออภิสิริ* เกชา ใจดี* วรณน คุณดิลกมล* สะถิระ เผือกประพันธุ์*

Phramaha Sombat Moonsiri* Petcharat Auapisit* Kacha Chaidee*

Voranon Kundilookamol* Sathira Phuekprapan*

สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก*

Pacific Institute of Management Science*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลร้องกวาง 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลร้องกวาง จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือประชาชนในเทศบาลตำบลร้องกวาง จังหวัดแพร่ จำนวน 388 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และค่า F-test หรือวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวาง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจากมากไปน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมิน สำหรับผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวาง จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวาง ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวาง ไม่แตกต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวาง ที่มีระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน พบว่า ในภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวาง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชน, แผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบล

Abstract

This research aims to study 1) the people's participation on the development plan making of Rong Kwang subdistrict municipality and 2) to compare their participation on the development plan making of Rong Kwang subdistrict municipality by personal factors. The samples were 388 population of Rong Kwang subdistrict municipality, Prea province. Questionnaires were used to collect the data, in order to found the results by using to statistics analyze; frequency, percentage, mean, standard deviation, T-test and F-test or One-Way ANOVA.

The research results were found that the people's participation on the development plan making of Rong Kwang subdistrict municipality in overall was at a high level, descending order of people's participation as following; the involvement of beneficiaries, participation in the action, participation in decision-making and participation in evaluation. The comparison results showed that the people's participation on the development plan making of Rong Kwang subdistrict municipality compared with gender was no different, whereas education level and occupation affected the people's participation on the development plan making of Rong Kwang subdistrict municipality was statistically significant at a 0.05 confidence level.

Key words : Participation, Local Development Plan

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะมาตรา 16 ให้เทศบาลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ทั้งหมด 31 ข้อ และในมาตรา 16 (1) ได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด(พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542) และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 นั้น ให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะและต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดการที่เทศบาล การพัฒนาให้เกิดประโยชน์กับประชาชนสูงสุด จึงมีความยั่งยืนจำเป็นอย่างยิ่งที่เทศบาลจะต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นโดยการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีและยั่งยืน ซึ่งหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้นได้มีการยอมรับอย่างกว้างขวางเพราะเป็นเป้าหมายการพัฒนาที่ถูกต้อง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากประชาชนในชุมชนเป็นผู้รู้ถึงสภาพปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ของชุมชนตนเองเป็นอย่างดีทั้งนี้เพราะเป็นผู้อาศัยในพื้นที่มานานอย่างต่อเนื่องจึงน่าจะรู้เรื่องราวของปัญหาและความต้องการดังนั้นการที่ประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ซึ่งเป็นผู้

ที่ทราบปัญหาและความต้องการได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในขั้นตอนต่างๆของการพัฒนา จึงน่าจะเป็นสิ่งที่ดีเพื่อที่จะได้สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและการแก้ไขปัญหาของชุมชนได้อย่างตรงจุดกับความต้องการมากขึ้น (เนตรนภา คงหอม, 2559)

แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561 – พ.ศ.2565) เทศบาลตำบลร่องกวางจึงเป็นอีกหนึ่งงานที่ได้ นำนโยบายของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลร่องกวาง มาใช้เป็นกรอบและแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อแก้ไขปัญหาตลอดจนสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องกวาง แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561 – พ.ศ.2565)เทศบาลตำบลร่องกวาง ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ประเด็น ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์ ให้สอดคล้องกับนโยบายนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลร่องกวางแผนพัฒนาจังหวัดแพร่และยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในเขตจังหวัดแพร่แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561– พ.ศ.2565) เทศบาลตำบลร่องกวาง ดังกล่าวนี้ได้เสนอรูปแบบแผนงาน โครงการในช่วงระยะเวลา 5 ปี เพื่อแก้ไขปัญหาและความ ต้องการของประชาชนในเทศบาลตำบลร่องกวาง โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแพร่ ไว้ 7 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1. พัฒนาเศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์ที่ 2. การพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน ยุทธศาสตร์ที่ 3. การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่ 4. การสาธารณสุข ยุทธศาสตร์ที่ 5. ด้านการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 6. ด้านการพัฒนาสังคม ยุทธศาสตร์ที่ 7. การบริหาร จัดการ

ซึ่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 กำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัด ประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนาและประเด็นที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาประกอบการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นดังนั้นการประชุมประชาคมท้องถิ่นถือว่าการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วม ของประชาชนและหน่วยงานอื่น ๆ ในท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลร่องกวางว่าสามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองความ ต้องการของประชาชนในเทศบาลตำบลร่องกวางมากน้อยเพียงใด และเพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็น แนวทางในจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลร่องกวางครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล ตำบลร่องกวาง
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล ตำบลร่องกวางจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล
3. เพื่อให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลร่องกวาง

สมมติฐานงานวิจัย

ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลร้องกวางที่มีสถานภาพส่วนบุคคลต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลร้องกวาง จังหวัดแพร่ แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือประชาชนที่มีชื่อในทะเบียนราษฎรในเทศบาลตำบลร้องกวาง จำนวน 12,285 คน ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) จำนวน 388 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลร้องกวางจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล 3 ด้านได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยแบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ด้านดังนี้ 1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ 4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ขอบเขตด้านเวลา

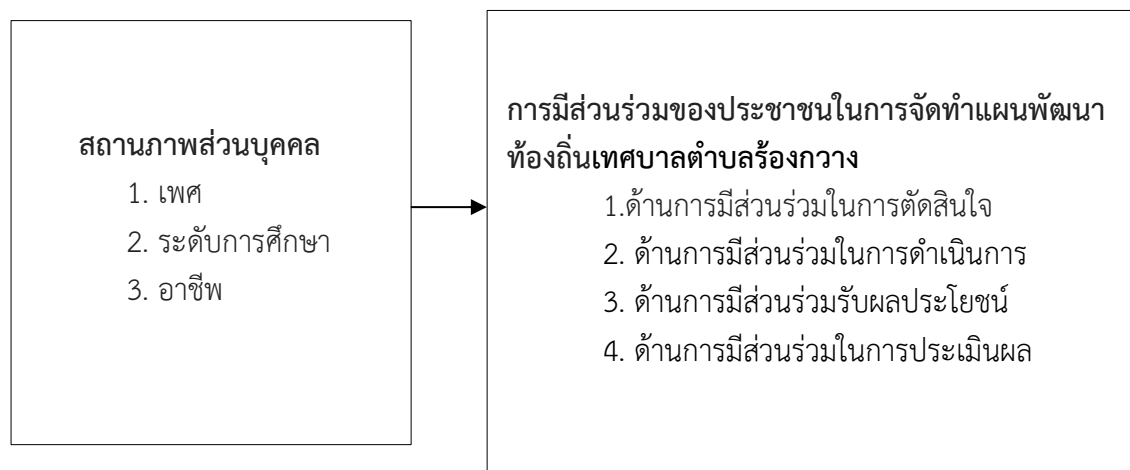
ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – เดือนสิงหาคม 2565

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลร้องกวาง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1980) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยประกอบด้วยตามแผนภาพดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลร้องกวาง
2. ทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลร้องกวาง
3. นำผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลร้องกวางต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย แบบสอบถามทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล (Checklist) แบบสอบถามประชาชนที่มีชื่อในทะเบียนราษฎรในเทศบาลตำบลร้องกวาง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบสอบถามแบบปลายเปิดสำหรับการแสดงความคิดเห็นทั่วไปและข้อเสนอแนะ (Open-end) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential) ได้แก่ (t-test) และ (F-test) หรือวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย IOC (Index of Item-Objective Congruence) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ≥ 0.50 ขึ้นไป และนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของคอนบาค (Conbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 54.75 เพศหญิงจำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 45.62 จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่ามากที่สุดคือกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา ปวช./ปวส. หรืออนุปริญญา ร้อยละ 31.96 รองลงมาคือปริญญาตรี ร้อยละ 29.38 มัธยมศึกษา/ปวช. ร้อยละ 17.52 สูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 14.95 กลุ่มที่น้อยที่สุดคือกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 6.19 จำแนกตามอาชีพ พบว่ามากที่สุดคือมีธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 32.99 รองลงมา คือพนักงานบริษัท/ลูกจ้าง ร้อยละ 26.03 อาชีพเกษตรกร ร้อยละ 17.27 อาชีพรับราชการ ร้อยละ 12.37 และอาชีพที่น้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน 2 กลุ่มอาชีพคือ อาชีพนักเรียน นักศึกษา และอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 5.67
2. ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวางโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตาราง

ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวาง โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.28	0.47	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	3.65	0.57	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	4.65	0.28	มากที่สุด
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.22	0.35	ปานกลาง
โดยภาพรวม	3.70	0.22	มาก

จากตาราง พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวาง พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่าด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.65$) รองลงมา คือ ด้านมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.28$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมิน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.22$) สามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือได้เข้าร่วมในการประชุมเพื่อเสนอปัญหาของท้องถิ่น รองลงมา คือมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายหรือวางแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม มีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดแนวทางพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ได้เข้าร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการพัฒนา มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการโครงการในการพัฒนาท้องถิ่นตามลำดับ

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวาง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ได้เป็นกรรมการในการพิจารณางบประมาณตามแผนงานงบประมาณ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบายหรือแผน งาน/โครงการ/กิจกรรม ที่เทศบาลตำบลร้องกวางได้ดำเนินการในท้องถิ่นให้บรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับมาก ได้มีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้กับเทศบาลตำบลร้องกวาง อยู่ในระดับมาก มีส่วนร่วมประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุ ผลสำเร็จตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่วางไว้ อยู่ในระดับปานกลางและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ได้ร่วมระดมความคิดเห็นในการวางแผนยุทธศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวาง พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่ามีส่วนร่วมกับเทศบาลตำบลร้องกวาง จัดทำแผนหรือโครงการด้านการพัฒนาสังคมคุณภาพชีวิตของประชาชน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา มีส่วนร่วมกับเทศบาลตำบลร้องกวางในการจัดทำแผนหรือโครงการด้านศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี อยู่ในระดับมาก

ที่สุด มีส่วนร่วมกับเทศบาลตำบลร้องกวางในการจัดทำแผนงานหรือโครงการพัฒนาสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า เป็นต้น อยู่ในระดับมากที่สุด มีส่วนร่วมกับเทศบาลตำบลร้องกวางในการจัดทำแผนหรือโครงการพัฒนาส่งเสริมอาชีพอยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมกับเทศบาลตำบลร้องกวางในการจัดทำแผนหรือโครงการด้านการพัฒนากีฬาและนันทนาการ อยู่ในระดับมากที่สุด

2.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวางด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียง ลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ได้มีส่วนร่วมติดตามและตรวจสอบความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานตามแผน โครงการ กิจกรรมของเทศบาลตำบลร้องกวางอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้มีโอกาสเข้าควบคุม และตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลร้องกวาง อยู่ในระดับปานกลาง ได้มีส่วนร่วมในการควบคุมการใช้ทรัพยากรของเทศบาลตำบลร้องกวาง อยู่ในระดับปานกลาง ได้มีส่วนร่วมในการตรวจ สอบความโปร่งใสการบริหารงานของเทศบาลตำบลร้องกวางอยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานหรือโครงการของแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลร้องกวาง อยู่ในระดับน้อย

3.การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวาง ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวางไม่แตกต่างกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวางที่มีระดับการศึกษาต่างกันพบว่า ในภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวาง แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวาง ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวางที่มีอาชีพต่างกันพบว่า ในภาพรวม การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวางไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาชีพต่างกันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวาง ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจากมากไปน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมิน สามารถอภิปรายรายด้าน ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวาง พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะไม่ค่อยได้เข้าร่วมในการประชุมเพื่อเสนอปัญหาของท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายหรือวางแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม มีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดแนวทางพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาประกาศิต สิริเมธ (ฐิติปสิทธิกร) (2556) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาบ้านเศรษฐกิจ

พอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า การมีส่วนร่วมจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วน และความต้องการของชุมชนนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าจากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ได้เคยเข้าร่วมประชุมในการเสนอปัญหาหรือความต้องการของชุมชน บางส่วนไม่สามารถอยู่ร่วมประชุมเพื่อจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาได้ ดังนั้นเทศบาลตำบลร้องกวาง ต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจให้มากขึ้น เช่นกรณีมีการประชุมในเรื่องต่างๆต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวาง พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ได้ร่วมระดมความคิดเห็นในการวางแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับ นกุล วัฒนากร (2542) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปกครองท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลรักน้อย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมในการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวาง พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะประชาชนได้มีส่วนร่วมกับเทศบาลตำบลร้องกวางจัดทำแผนหรือโครงการด้านการพัฒนาสังคมคุณภาพชีวิตของประชาชน มีส่วนร่วมกับเทศบาลตำบลร้องกวางในการจัดทำแผนหรือโครงการด้านศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานหรือโครงการด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พิภพ กิตติศาสตร์ (2550) พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลสนมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ในประเด็นการเข้าร่วมจัดทำแผนงาน/โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา กับทางเทศบาลมากกว่าประเด็นอื่น

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง แต่ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระบายน้อยคือ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานหรือโครงการของแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลร้องกวาง สอดคล้องกับแนวคิดของ โคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Choen & Uphoff, 1980, pp. 212 อ้างถึงใน อติสรณ์ ชัดสีใส, 2551, 8) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการประเมินผล ประชาชนจะไม่ได้มีส่วนร่วมมากนัก ส่วนใหญ่บทบาทดังกล่าวจะเป็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐและในบางกรณี แม้แต่เจ้าหน้าที่ของภาครัฐเองก็ยังไม่มีโอกาสเข้าร่วมในขั้นตอนดังกล่าว

สำหรับการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวางจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวาง ที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร้องกวางไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ สุวดีไกรสกุล และคณะ (2558) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน

สถานภาพส่วนบุคคลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ

จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร่องกวาง ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของอนุรักษ์ ลักษณะภู (2551) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนชุมชนของประชาชนเขตเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภوتاเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัจจัยในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนชุมชนได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับสูง ย่อมให้ความสำคัญกับการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า จึงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนต่างกัน

สภาพภาพส่วนบุคคลที่มีอาชีพแตกต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลร่องกวาง ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ปริญญา นิภาพฤกษ์ (2554) ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษาเทศบาลตำบลคำตาก้า อำเภอคำตาก้า จังหวัดสกลนคร พบว่าประชาชนในเทศบาลตำบลคำตาก้า อำเภอคำตาก้า จังหวัดสกลนคร ที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ ทั้งโดยภาพรวมแตกต่างกันอาจจะเนื่องมาจากประชาชนที่ประกอบอาชีพที่มีความเป็นอิสระ จะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพที่ไม่มีความเป็นอิสระ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรส่งเสริม ละประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จักสิทธิและบทบาทของตนเองมากขึ้น เช่น เสียงตามสาย เอกสารสื่อพิมพ์ ป้ายประชาสัมพันธ์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการคิดและนำเสนอแนวทางพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ควรส่งเสริมให้มีการทำประชาคมมากยิ่งขึ้นเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
3. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ควรจัดทำกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวกับด้านกีฬา และนันทนาการ ให้กับเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นให้มากขึ้นรวมทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงประโยชน์ต่างๆที่ประชาชนจะได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ/ หรือกิจกรรมดังกล่าวเช่นนี้จะทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จัดทำโครงการ/กิจกรรมนั้นมากขึ้น
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ควรจัดประชุมประชาคมให้มากขึ้น เพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานหรือผลการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ที่บรรจุในแผน และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้และซักถาม ซึ่งจะทำให้ประชาชนรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนงานหรือโครงการของแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลร่องกวาง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจพฤติกรรมของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลร่องกวาง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่
2. ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเทศบาลตำบลร่องกวาง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่

ข้อเสนอแนะต่อเทศบาลตำบลร้องกวาง

จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลร้องกวาง ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า

1. ประชาชนอาจจะมีความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลร้องกวางและบทบาทการมีส่วนร่วมของตนเองไม่มากนัก ดังนั้นเทศบาลตำบลร้องกวางควรจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในเทศบาลตำบลร้องกวางได้ทราบถึงวิธีการและประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลร้องกวาง ตลอดจนบทบาทของประชาชนที่มีต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้มากยิ่งขึ้นและให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในเทศบาลตำบลร้องกวาง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

2. มีการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลร้องกวางในครั้งต่อไป เพื่อให้ปัญหาในท้องถิ่นต่างๆ ได้รับการแก้ไขและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เป็นการพัฒนาท้องถิ่นในเทศบาลตำบลร้องกวางและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนเทศบาลตำบลร้องกวางได้อย่างยั่งยืนตลอดไป

บรรณานุกรม

- นุกูล วัฒนากร. (2542). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เนตรนภา คงหอม. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาทะเล อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐแนวใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ปริญญญา นิภาพฤกษ์. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลคำตาก้า อำเภอคำตาก้า จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542
- พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร). (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- พิภพ กิตติกาศ. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2559). ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559.

ราชกิจจานุเบกษา. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.

ราชกิจจานุเบกษา. (2561). ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561.

สุวัठी ไกรสกุล และจุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.

องค์การบริหารส่วนตำบลร้องกวาง (2564) โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา. ค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2565, <http://www.py-pao.go.th>

อดิสรณ์ ชัดสีใส. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รับประกาศนียบัตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อนุรักษ์ ลักษณะภู. (2551). ปัจจัยในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. รายงานการศึกษานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Cohen, J.M., & Uphoff, N. T. (1980). Participations place in rural development: Seeking clarity through specificity. New York: World Developments.

Yamane, T. (1973). Statistic: An Introductory Analysis. (3rd ed). New York: Harper & Row.